

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 25.

V Ljubljani, 21. rožnika 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Dunajsko zborovanje zastopnikov vseh avstr. učiteljskih društev v zadevi regulacije učiteljskih plač — preloženo!

Vsled razpisa des „Deutsch-oesterreichischen Lehrerbundes“ z dne 13. junija 1907, št. 528, so nastale zaradi zborovanja zastopnikov v zadevi regulacije učiteljskih plač **tolike teškoče**, da jih ni mogoče odstraniti do 30. t. m. Tudi je **politični položaj v parlamentu še tako nejasen**, da se je od mnogih uplivnih strani izrazila želja, **naj se preloži zborovanje do jeseni**. Uvažuje te važne razloge in izražene želje se je sklenilo, **da se preloži zborovanje in se skliče v jeseni**.

Sprejete resolucije in mandati izvoljenih odposlancev ostanejo v veljavi za jesensko zborovanje.

L. JELENC

predsednik „Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev“.

Med ljudstvo!

Dne 2. majnika t. l. — ob zborovanju „Učiteljskega društva slovenjebistriškega“ v Poljčanah — je sklenilo iz šestih okrajev zbrano učiteljstvo delovati na to, da se izvoli v vsakem slovenskem učiteljskem društvu na Spodnjem Štajerskem akcijski odsek, ki naj sistematiško pospešuje stik med učiteljstvom in narodom.

Predlog tovariša Peska, ki je zadevo temeljito razmotril, se je soglasno in z navdušenjem sprejel ter se glasi:

Odsek za izvenšolsko delovanje učiteljstva ima nalogo:

- I. Buditi in krepiti stanovsko zavest;
- II. zastopati zahteve učiteljstva po višji izobrazbi ter gmotnem in pravnem izboljšanju razmer;
- III. pospeševati vzajemno delovanje učiteljev in staršev pri vzgoji mladine;
- IV. Vzgojiti narodu spoštovanje do šole in učiteljstva;
- V. Delovati za povzdigo izobrazbe in gospodarskega napredka naroda.

V ta namen:

1.) se poslužuje vseh zakonito dovoljenih sredstev, ki so prirejanje zborovanj, predavanj, veselice, koncertov, predstav, izdavanj in razširjanja brošur, knjig, časopisov, ustanavljanje knjižnic itd.

2.) Agitira za učiteljske liste in učiteljska društva ter ima v evidenci vse naročnike učiteljskih listov in članov „Slov. Šol. Matic“ ter učiteljskega društva v okraju; eventualno po potrebi ima v evidenci tudi člane drugih društev in naročnike drugih listov v okraju.

3.) Ima v evidenci vse šole v okraju, ki so naročene na „Popotnika“, „Zvonček“, „Domače ognjišče“, „Knjižnico za mladino“ in ki so član „Slov. Šol. Matic“ ter deluje na to, da se vse šole v okraju naroče na vse te liste in knjige, in sicer večrazredne celo na več izvodov.

4.) Uvede čekovni promet, da se učitelji lahko potem odseka naroče na liste, da po poštnih položnicah odseku lahko v mesečnih obrokih plačujejo naročnino za liste in članarino za društva.

5.) Ima v evidenci vse učitelje, ki delujejo zunaj šole in to v društvih (učiteljskih, bralnih, pevskih, tamburaških, gospodarskih i. dr.) ali ki so pisatelji, občinski odborniki, ali ki se drugače pečajo n. pr. z trsnico, drevesnico, čebelorejo, ekonomijo i. dr.

6.) Ima v evidenci vse predavatelje učitelje in neučitelje, da jih o potrebi naprosi za predavanja na shodih, zborovanjih, veselicah in drugih prilikah.

7.) Deluje na to, da pri shodih in raznih društvenih prireditvah predavajo v prvi vrsti učitelji bodisi že o tem ali onem predmetu, posebno pa da se predava tudi o potrebi in koristi šole, pouka, vzgoje, izobrazbe in napredka.

8.) Ima v evidenci vsa društva v okraju, posebno pa, ali sodeluje pri njem kak učitelj, katere liste ima društvo naročene i. dr.

9.) Daje svet v vseh zadevah delovanja učiteljev izven šole (n. pr. ustanavljanje, vodstvo ali sodelovanje pri društvih, posojilnicah, knjižnicah, prirejanje shodov, predavanj, veselice itd.)

10.) Izda vsako leto poročilo o delovanju učiteljstva izven šole in sestavi za vsako leto naprej program, ki se pa mora predložiti učiteljskemu društvu v odobrenje, da se po možnosti vrši izvenšolsko delovanje učiteljev sistematiško.

11.) Sklepi odseka za izvenšolsko delovanje se morajo vselej predložiti učiteljskemu društvu v odobrenje, in če jih to

pri svojem zborovanju z nadpolovično večino odobri, so obvezni za vse člane učiteljskega društva.

12.) Stroške, ki jih ima odsek s prirejanjem predavanj, ustanovljanjem knjižnic i. dr., krije s svojimi dohodki. Ti so:

- a) prostovoljni prispevki,
- b) prispevki listov in društev, za katere bo odsek deloval,
- c) čisti dobiček od odsekovih prireditvev kot koncertov, predstav i. dr. in
- č) prispevek učiteljskega društva.

Dohodki pod b) in č) se po okolnostih določijo od učiteljskega društva na obnem zborovanju.

13.) Da more ta odsek vršiti svojo nalogo tem bolje, sme stopiti v zvezo z društvi in osebami, ki delujejo za izobrazbo in napredek naroda, n. pr. s potovalnimi učitelji, z društvama „Prosveta“, „Akademija“ i. dr.

Gotovo ne bodo tovariška društva zamudila zadeve preudariti ter bodo v kratkem sledila „Celjskemu učit. društvu“, ki je že v tem oziru storilo prve korake. Jako bi zadevo pospeševal shod tovarišev, ki bi jim društva poverila, da se v tem oziru med seboj posvetujejo. Za tako posvetovanje naj bi se izbral kraj ob železnici.

Tovarišu Pesku pa hvala za izborne nasvete, ki nam jih je dal dne 2. maja v Poljčanah! Kdor je bral v 19. številki „Učit. Tov.“ objavljene točke, lahko sodi, da je bil 2. majnik za spodnještajersko slovensko učiteljstvo velepomemben dan.

O ženskem vprašanju.

Po naprednejših deželah in državah je stopilo žensko vprašanje v ospredje, pri nas na Slovenskem capljamo v marsičem daleč za drugim svetom.

Ženske se potegujejo med drugim tudi za volilno pravico. Na Slovenskem imamo malo organiziranega ženstva, zato je tudi pri nas ženski glas v volilni pravici še v povojih.

Ker nimajo naše ženske svoje organizacije in ne volilne pravice, zato je tudi njih delovanje v javnem življenju skoro da

ničevo. Na deželi je doslej deloma organizirano samo žensko učiteljstvo, ki pa daleč zaostaja za moškim. Večinoma so naše učiteljice skupaj z učitelji v naših društvih. To ima svoje dobre, a tudi slabe strani.

Učiteljice so večinoma le pasivne v delovanju učiteljskih društev; le poredkoma se katera oglašaja, a tudi v odborih niso primerno zastopane. Delovanje učiteljic v naših društvih je premajhno, delovanja njih v drugih društvih po deželi pa ni skoro nikakega.

Kaj je temu krivo? Med prvimi vzroki je pač to, da nimajo naše učiteljice svojih stanovskih društev povsod kjer so mogoča. V vsaki deželi, v vsakem okraju, kjer jih je zadostno število, naj bi imele učiteljice svoja društva. Na Kranjskem je storjen začetek; zakaj bi tudi učiteljice na Goriškem ne posnemale svojih koleginj na Kranjskem ter ustanovile svoje žensko učiteljsko društvo. Tam bi se urile za samostojno delovanje, ki bi ga prenesle kesneje tudi na samostojno delovanje zunaj šole med ženskim svetom, ki je krvavo potreben ženske organizacije. Brez te ni in ne bo pravega, vsestranskega napredka, ki ga nujno potrebujemo, ako hočemo napredovati.

Zdaj, ko je divjal tudi po Slovenskem divji volilni boj, smo morali večkrat čuti, da je bilo ženstvo vedno in povsod le orodje klerikalizmu. Kjer se ni dalo pridobiti mož drugače za klerikalnega kandidata, se je poslužilo ženske, da je s svojim vplivom pritisnila na moža proti napredni misli.

Učitelji so v ogromni večini na napredni strani ter so imeli večji ali manjši vpliv na izid volitev. Učiteljice se niso udeleževale tega boja, ker nimajo volilne pravice, a tudi posredno ne, ker nimajo organiziranega ženstva za seboj. To je velika pomanjkljivost, ki se mora odstraniti, ako hočemo napredovati.

Pred volitvami je imelo učiteljstvo na Goriškem zaupne shode. Udeležile so se ga tudi učiteljice. Prav! Prav pa ni, da so molčale. Tu je bila lepa prilika, da bi se oglašale ter povedale svoje mnenje o volilni pravici za ženske in o organizaciji ženstva.

Emilija Guslova.

V četrtek, dne 13. junija t. l., smo spremili k večnemu počitku kolegijnjo gospodično Emilijo Guslovo, voditeljico v p. v Ljubljani.

Službovala je najprej v Krškem, od leta 1880. pa na šentjakobski dekliški šoli v Ljubljani. Delovala je na tej šoli, ko se je razširjala iz štirirazrednice v osemrazrednico. L. 1895. se je šolsko poslopje zaradi potresa malone porušilo, in šola se je morala preseliti na Vrtačo. Pri tej preselitvi je blaga pokojnica sodelovala najmarljivejše. L. 1898. je bila zaradi zasluga, ki si jih je pridobila za to šolo, imenovana za voditeljico in kot taka je imela mnogo skrbi in ogromno truda, ko se je šola zopet preselila v sedanje novo šolsko poslopje. Koliko je takrat delala, vedo le oni, ki so z njo prijateljsko občevali. Vsakdo, ki se je udeležil otvoritve novega šolskega poslopja, se mora še spomniti, s kako vnemo je vse uredila in s kako finim taktom sprejela odlične goste. In ko ji je gospod župan kot predsednik mestnega šolskega sveta izročil ključke novega šolskega poslopja, jih je sprejela s tisto svojo skromno mirnostjo, ki je tako dobro vplivala na vsakogar. Njen odgovor je bil kratek, a jedrnat.

Z velikim veseljem in navdušenjem je začela delovati v lepem, modernem šolskem poslopju. A kako dolgo? Sreča ji ni bila mila.

Skrbi, težko in odgovorno delo, osobito pri dvakratni preselitvi so uničili njeno zdravje. Začela je bolehati in prosila je za šestmesečni dopust, da si okrepi zdravje, a njen up se ni izpolnil. Po zdravnikovem nasvetu je hotela prositi za podaljšanje dopusta, a morala je prositi za upokojenje. Konec decembra l. 1903. je stopila v zasluženi pokoj. Njen iztop iz družbe je bil velika izguba za šolo.

Pokojnica je bila blaga, plemenita duša, čistega značaja, ena najvestnejših, najdobrohotnejših učiteljic-voditeljic, iskrena prijateljica in odkritosrčna koleginja. Kdor jo je poznal, jo je ljubil in spoštoval.

Blaga pokojnica pa v srečo ni bila tako mirna, kakor je kazala njena zunanost. Delo je bilo njeno življenje, in le težko se je vdala svoji usodi.

Njeno zdravje se je vedno slabšalo — bila je prava mučenica. Prenašala pa je vse bolečine z občudovanja vredno potrpežljivostjo. In po dolgih petih letih trpljenja je izdihnila svojo blago dušo.

Da je imela mnogo prijateljev in prijateljic, so dokazovale iskrene solze ob njeni odprti gomili.

Šele v pokoju tihem hladne hiše,
ki pelje vanjo temni pot pogreba,
počije, smrt mu s čela pot obriše.

(Prešeren.)

F. M.

Pri enem teh shodov se je poudarjalo, da učiteljstvo sploh, posebno pa še učiteljice, ne podpirajo dovolj sedanje stanovske organizacije. Tovariš Križman je trdil, da večina učiteljic ne naroča in ne čita niti stanovskih listov! To je žalostna resnica, ki daje našim učiteljicam slabo izpričevalo. Niti v stanovski organizaciji niso naše učiteljice dovolj delavne; zunaj stanu pa o delovanju naših učiteljic ni skoro sledu. Pač, nekaj sledu smo zapazili — v „Marijinih družbah“, ki so v štafažo klerikalizmu!

Koliko truda, boja in njega zlih posledic je moralo prebiti moško učiteljstvo prej, preden je doseglo mrvico izboljšanja svojega stanja. Delovanje moškega učiteljstva večinoma zunaj šole in zunaj stanovske organizacije je doseglo izboljšanje, kakršne se je sploh dalo iztisniti iz šoli in učiteljstvu le malo naklonjenih deželnih poslancev. Takega delovanja pa se naše učiteljice ne udeležijo in so deležne izboljšanja ne po svoji, ampak le po zaslugi moškega učiteljstva.

Enako delo v šoli zahteva enako plačilo, pravijo naše učiteljice. Prav pravijo. A pravično je tudi, da bodi tudi delovanje zunaj šole v organizaciji našega naroda enako. Učiteljice naj delujejo med ženstvom tako, kakor delajo učitelji med moškim svetom. Potem bo šele pravičen govor o enakosti. Učiteljice, lotite se organizacije našega ženstva, ki je sicer vobče dostopno za napredek. Posnemajte svoje kolege v delovanju zunaj šole, le tako bodele pripomogle tudi ve k napredku, v katerem je spas naroda, a tudi naš in vaš spas. Brez takega delovanja je napredek pičel in večkrat nemogoč.

Vsi moramo zidati, vsi delati, ne pa kakor doslej, da smo moški zidali, a ženske podirale; učitelji delovali med narodom za narod in tudi za svoj stan, učiteljice so pa le od strani gledale naše delo in le čakale, kdaj bodo deležne tudi one sadu našega truda. Enakost v delu in trudu zasluži enakost v plačilu. Torej na delo! —e—

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca vel. travna 1907 K 58.434.44

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Delo za ugled.

Poroča M. Kabaj.

Učitelj ne sme biti kot puščavnik vedno doma med štirimi stenami. O prostih dneh naj gre med ljudstvo, da se z njim pogovarja, da spozna razne starše svojih šolskih otrok, da spozna razne njihove šege, navade, običaje, vrline in napake. Ljudstvo samo želi imeti v sredi svojega učitelja, da se z njim spozna, pogovori in dogovori o marsičem. Ali prav tukaj je treba učitelju največje opreznosti v govoru, nastopu, vedenju in občevanju. Pomni naj vsakdo, da ga narod opazuje s strogimi očmi kaker mladina v šoli. Učitelj, ki tudi zunaj šole deva svoje besede na tehtnico, ki vedno stvarno misli, govori in občejuje, ki se vedno dostojno vede, ki se ne da zavesti od opojnih pijač, marveč uživa zmerno, govori previdno, dostojno in premišljeno — tak bo vedno dobrodošel v vsako družbo; užival

bo spoštovanje in ugled. Morda je kdo od nas v šoli mož na svojem mestu, pri občevanju z ljudstvom pa pade v nemilost zaradi svoje netaktnosti, nepremišljenega govorjenja, zbadljivosti itd. Kdor spozna, da ne more brzdati svoje narave v družabnem življenju, s čemer si lahko nakoplje največ sebi neprilik, svojemu stanu pa dela nečast, si jemlje sebi ugled, čast in spoštovanje, je bolje, da ne hodi v družino. Hvala Bogu, da je takih med nami malo ali celo nič, ker jih ljudstvo samo in naša stroga šolska gosposka takoj justificira ter odstrani kot plevel in ljuliko iz našega stanu.

Učitelj mora tudi izven šole vplivati s svojim nastopom med ljudstvom odgojevalno. V družbi pridejo na dnevni red razna vprašanja o poljedelstvu, živinoreji, kupčiji, obrtniji in drugih znanostih, zlasti pa postopanje v politiki. Kdor hoče med narodom zlasti v družabnem življenju dobiti veljavo, je treba, da je tudi vsestransko izobražen mož. Ako zna znanstveno prepričljivo povedati o priliki na razna vprašanja, je to velevažnega pomena. V taki družini je on učitelj odraslim ljudem, ki niso imeli prilike se učiti, čitati ali slišati kaj podobnega. To vpliva zlasti na preprosto maso jako blažilno in odgojevalno, ugled in spoštovanje za to ne more izostati.

Zlasti je priporočati učiteljstvu pri občevanju v družabnem življenju prav veliko takta, previdnosti in preudarnega postopanja v političkih vprašanjih. Pri nas je sedaj jako živahno političko gibanje, kar ne vpliva slabo na naš narod, ako ima trezno misleče, nepristranske in za obči blagor ljudstva vnete voditelje. Tudi politika je znanost, in sicer jako menjajoča se znanost brez posebno stalne teoretiške podlage. Kdor hoče med narodom nastopiti tudi na tem polju, mu je nujno treba prav pridno zasledovati razna politička stremjenja raznih pri nas se nahajajočih struj. Ne zado-tuje brati časopisov ene same političke stranke, treba je brati glasila raznih strank, slišati je treba več zvonov, pri tem pa globoko misliti, preudarjati in sklepati. Danes je prišla doba, da se mora tudi učiteljstvo podati na političko polje, čeprav nerado stori to, ker je naš poklic nepolitiški, nad strankami in odgojevalen. Mi nismo krivi, če je postala šola političko torišče, zaradi česar se bije politički boj. Ali naj mar mi mirno molčimo, ko imenujejo sedanjo šolo prokletstvo za naš narod? Ali naj mirno potrpiamo, ko nam sistematiško in z namenom jemljejo čast in spoštovanje z blatenjem, zaničevanjem, obrekovanjem in kratenjem dobrega imena med našim narodom, med katerim službujemo, učimo, trpimo in žrtvujemo vse svoje moči? Ti napadi so brez konca in kraja. V najnovejši dobi se nam očita, da smo popolni brezverci, ki pohujšujemo otroke in ljudstvo v javnosti, ki hočemo vreči Boga iz šol in da delujemo proti ljudstvu. Ako bi mi vse to preslišali ter mirno to molče prenesli, bi kdo mislil, da smo res taki in sovražniki šolstva in učiteljstva bi brez boja dosegli svoj namen. Ako je kdo zakrivil kaj podobnega, na dan z njim! Ali na svojo zahtevo nismo še dobili odgovora in ga tudi ne bomo, ker je vse to samo zlobno obrekovanje in prav nič drugega. Zlobno in hudobno je, pogrške in napake ene osebe vreči na ves stan, še zlobnejše je in neopravičeno, blatiti ves učiteljski stan s popolnoma izmišljenimi rečmi, da bi nas s tem osramotili pred ljudstvom.

Mi moramo torej poseči v politički vrtinec, moramo varovati poštenje svojega stanu, moramo povzdigniti glas zoper tako ostudno obrekovanje. Hvala Bogu, da je učiteljstvo splošno jako oprezno, taktno, morališko, pošteno, delavno in neumorno pridno, da nam s tem ne morejo prav nič škodovati, pač pa si škodujejo sami, ker si mora učiteljstvo iskati v javnosti pred ljudstvom zadoščenja za take neopravičene napade. Vsakega od

nas je najsvetejša dolžnost, da pri vsaki priliki našemu narodu pove, s kakšnim namenom se to dela. Narodu povejmo v obraz, da ni in ne more biti prijatelj našega naroda, kdor koplje grob šoli in učiteljstvu, ker ta visoko spoštuje dobre učitelje, visoko ceni šolsko omiko in izobrazbo, ker se povsod zidajo in razširjajo nove šole, kar je očiten dokaz, da je sedanja šola z učiteljstvom vred dobila globoke korenike v srecu našega naroda, ki jih hoče neka politiška struja na grd in hudoben način izdreti. Za taka pojasnila ti ne bo naš narod zameril, marveč še hvaležen ti bo, spoštoval te bo, ker si odkrit in pošten zagovornik svojega stanu, bojevnik za svojo čast in poštenje in za narodni blagor, ker je narodna omika bistveni del tudi naše narodne sreče.

Danes se bije na politiškem polju največ boj zaradi vere. Eni hočejo veljati za prave katoliške ljudi, drugi pa trdijo, da se naj posvetne zadeve ločijo od vere, ker nimajo z vero nobenega stika. Zadnji se imenujejo naprednjaki in obenem jih prvi imenujejo brezverce. Učiteljstvo je naprednega duha, ker tako mora tudi biti zaradi svojega poklica, a odločno moramo poudarjati, da raditega nismo prav v nobenem nasprotstvu z vero. Nam vera ni nič na poti, pač pa se more vsakemu gabiti, da se zlorablja vero prav na grd način. Mi smo prisegli vzgojevati šolsko mladino po zakonih in tako tudi delamo. Mi ne moremo in ne smemo v šoli pri odgoji delovati našemu narodu v nasprotnem duhu. Vera je nekaj vzvišenega, ki jo rabimo pri odgoji kot neko morališko silo za krotenje strasti, pregreh in napak; ta morališka sila nam je vodnica za krepostno življenje in čednosti. Vera je zbirka najlepših in najzgodnejših moraliških nauk, ki človeka blaže, in ga vodijo v življenje s pomočjo razuma, pameti in vesti do popolnosti. Tem naukom nismo nasprotni mi, pač pa tisti, ki te lepe nauke pačijo, zlorablja in z namenom kažejo v drugi luči z življenjem, pisanjem po časopisih in nastopom med narodom, da ga ložje izkoriščajo. Mi moramo upoštevati versko individualnost našega naroda, da ne pridemo zaraditega v nasprotje z njim. Vsak od nas naj živi in dela po zgledu narodne mase, pobija naj zlorabo vere in izkoriščanje te pri vsaki priliki. Naš narod vidi sam to prav dobro, mnogim se že odpirajo oči. A sveta dolžnost vsakega učitelja mora biti, da kot narodni odgojitelj čuva kot zenico v očesu koristi ljudstva, da ga ne bo nihče izkoriščal za sebične namene, še manje pa pustil grditi sebe in šolo, kakor da bi ta z učiteljstvom vred delovala proti narodu. Vsako sramotenje šole in učiteljstva pade na sramotilce nazaj. Upoštevajoč vse to pri odgoji, izvijemo smrtnemu sovražniku šole glavno orožje iz rok, ki ima vero le za sredstvo v dosego svojega namena — za nadvlado nad šolo in narodom.

(Konec.)

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz „Zaveze“ avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Letošnja XIX. glavna skupščina „Zaveze“ avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev se boče vršila letos v Radovljici v dneh 17., 18. in 19. avgusta t. l. z izletom na Koroško. Priprave se vrše že vsestransko, tako da obeta tudi letošnja skupščina postati lep in pomenljiv dan za slovensko in istrsko-hrvatsko učiteljstvo.

Delegate so dosedaj volila že sledeča društva:

I. Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj: gospodični: 1. Janja Miklavčič, učiteljica, Kranj; Ana Petrovčič, učiteljica Smlednik; 3. Karel Mahkota, učitelj, Tržič; 4. Vilko Rus, učitelj, Kranj; 5. Karel Završnik, učitelj Duplje.

II. Deželno Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani: 6. Jakob Furlan, 7. Janko Likar, 8. Vendelin Sadar, 9. Karel Wider, učitelji, Ljubljana.

III. Litijsko učiteljsko društvo: gospodične: 10. Antonija Hribar, učiteljica, Št. Vid pri Zatičini; 11. Erna Zajec, učiteljica, Zatična; 12. Kristina Demšar, učiteljica, Šmatno pri Litiji; 13. Marija Pezdir, učiteljica, Št. Vid pri Zatičini; 14. Josip Zajec, nadučitelj, Vel. Gaber.

IV. Ljubljansko učiteljsko društvo: gospe: 15. Olga Kobau, učiteljica, 16. Josipina Kalin, učiteljica, 17. Fran Skulj, 18. Alojzij Kecelj, 19. Karel Wider, učitelji v Ljubljani.

V. Pedagoško društvo v Krškem: gospice: 20. Fani Lunder, učiteljica, Raka; 21. Lina Lenček, učiteljica, Sv. Križ; 22. Ana Vavken, učiteljica, Bučka; 23. Angela Bavdek, učiteljica, Leskovec; 24. Sonja Kalan, učiteljica, Kostanjevica; 25. Julija Kocijančič, učiteljica, Studenec; 26. L. Stiasny, c. kr. okr. šol. nadzornik, Krško; 27. Jan Blagajne, učitelj-voditelj, Hrv. Brod; 28. Ivan Benedičič, nadučitelj, Skocijan; 29. Ivan Malnarič, nadučitelj, Sv. Križ; 30. Ivan Golob, učitelj, Cerklje; 31. Iv. Zwirn, nadučitelj, Vel. Dolina; 32. Ivan Kocijančič, nadučitelj, Bušečavas; 33. Karel Trošt, nadučitelj, Št. Jernej.

VI. Gornjegrajsko učiteljsko društvo: 34. Ignacij Sijanec, učitelj; 35. gospica Kristina Volc, učiteljica, Gornjigrad.

L. Jelenc, predsednik „Zaveze“.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo je zborovalo 13. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu „Južni kolodvor“.

Po predsednikovem pozdravu utemeljuje tovariš Jelenc resolucijo v zadevi zboljšanja učiteljskih plač.

Učiteljsko društvo za stolno mesto Ljubljana je pri svojem zborovanju dne 13. junija 1907 soglasno sprejelo sledečo resolucijo:

„Učiteljsko društvo za stolno mesto Ljubljana zahteva, naj se § 55. drž. šol. zakona izpopolni s sledečim dostavkom: Najmanjša plača pa naj bo ona, ki jo dobivajo po vsakratnih določbah c. kr. uradniki štirih najnižjih plačilnih razredov.“

Da pa morejo deželni zakonodajni zastopi izvesti to regulacijo, pričakuje učiteljstvo prav zanesljivo, da bo država prispevala v saniranje deželnih financ v ta namen.“

Zbor jo soglasno sprejme.

Za odposlanca k zborovanju zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih društev, ki se vrši 30. t. m. na Dunaju, pošlje društvo tovariša Dimnika, v Radovljico k zaupnemu zborovanju pa delegatnji Kobau in Kalin ter delegate Kecelj, Skulj in Wider.

Z nado, da se učiteljstvu uže vendar enkrat vravnajo zaslužene plače in zahvalo za navzočnost zaključil predsednik zborovanja.

Belokranjsko učiteljsko društvo je sprejelo enoglasno resolucijo o regulaciji učiteljskih plač pri obnem zborovanju dne 13. junija v Gradacu.

Delegatom na Dunaj je izbran enoglasno nadučitelj Fran Šetina v Črnomlju.

Učiteljsko društvo logaškega okraja je imelo 13. t. m. izredno zborovanje na Rakeku. Za skrajno slabe lokalne razmere tega okraja je bila udeležba nepričakovano velika. Vsa čast udeležencem iz daljne Idrije! Vseh zborovalcev je bilo 48, 4 so se oprostili pismenim potom.

Predsednik Šest otvori zborovanje ter s poudarkom pove, da je učiteljstvo zaman trkalo in prosilo kruha. Spojilo se je vse avstrijsko učiteljstvo z namenom, da s skupnimi močmi povzdignemo glas na najvišjem mestu po izpremembi § 55. državnega šolskega zakona ter nujni regulaciji našega gmotnega stanja. Od „Zaveze“ na dnevni red dana resolucija je bila sprejeta enoglasno. Zatem je bila volitev delegata na Dunaj. Na predlog predsednikov je bil zopet enoglasno izvoljen delegatom tovariš E. Gangl, ki se je zahvalil za zaupanje učiteljstva.

Na predlog tov. Wigeleta se je tudi sklenilo prositi pomoči v tej zadevi častnega člana „Zaveze“, župana ljubljanskega in in državnega poslanca g. Ivana Hribarja, kateremu se je brzojavnim potom to naznanilo.

Po končanem zborovanju je imelo učiteljstvo v kolodvorski restavraciji še kratek prijateljski sestanek, le žal, da je zaradi preodaljenih poti prišlo prehitro do razstanka.

Postojnsko učiteljsko društvo je imelo svoj izredni občni zbor na Bazdrtem 13. t. m., ki je uspel v vsakem oziru

izborna. Navzočih je bilo 51 članov, kar je skoraj polnoštevilno; z veseljem se je tudi konstatiralo, da je bilo prisotnih posebno mnogo vrlih tovarišic, kakor bi moralo biti vselej!

Občni zbor otvori predsednik tov. Dragotin Češnik s presrečnim pozdravom na vse navzoče člane in članice, pojasni vzrok sklicanja izrednega občnega zbora ter podeli na to besedo tajniku, ki prečita resolucijo glede regulacije učiteljskih plač in sploh ves tozadevni dopis „Zavezepega“ vodstva. Sedaj prevzame predsedstvo g. podpredsednik Fr. Mercina, g. predsednik pa utemeljuje resolucijo približno tako-le:

Naša mizerija je tako splošno znana, da ne gre o nji več izgubljati besed. Prispela pa je do vrhunca posebno v sedanjih kritičnih časih. Upošteva te razmere je tudi res hitela država zvišati že doslej neprimerno boljše plačanim uradnikom in duhovščini njihove dohodke. Le nas učiteljev se ne spomni nihče! Zaman so bile vse naše prošnje, zaman vsi naši kliči po pomoči! Dalo se je nekaj drobtinic, a prave, zadostne pomoči ni bilo. Zato si mora učitelj iskati postranskih služb in srečni oni, ki jih sploh imajo! (Medklic: tovariš S. ima 14. služb!) Prav je, da jih ima, a zaradi tega ne pride do oddihljaja. Delati mora od 5. ure zjutraj do 11. ali celo do 12. ure ponoči, kar ga mora ruinirati. Z vsemi službami skupaj ne doseže niti plače X. činovnega razreda.

Tako torej nemore več dalje! Vsak delavec je vreden svojega plačila! Zato odločno zahtevamo, da se nam da delu in stanu primerno plačilo.

Zlasti je vnebovpijoča krivica, kakor se plačuje provizorične učitelje! Dobivajo po 33 gld. mesečno, od tega morajo plačati za hrano minimum 20 gld., 5 gld. stanovanje in 2 gld. postrežbo, da mu končno preostane 6 gld. za obleko in drugo. Ali nima več mali pastirček, 11—12 let star? Ali se je potem čuditi, da izginejo tako hitro vsi ideali?

Dolžnost države je zato, da nam pomore do človeku dostojne ekzistence, ker država ima od nas v prvi vrsti največjo korist, pa tudi glavno besedo pri šolstvu; krivično je torej, da nas plačuje edino dežela, ki nima skoraj ničesar govoriti pri tem.

Zadnji korak, da se že vendar enkrat uresničijo naše poštene zahteve, je današnji; zato predlagam, da se neizpremenjeno sprejme prečitana resolucija.

Da pa morejo deželni zakonodajni zastopi izvesti to regulacijo, pričakuje učiteljstvo prav zanesljivo, da bo država prispevala v saniranje deželnih financ v ta namen.

Resolucija se je na to soglasno in z viharnim odobravanjem sprejela.

Za delegata je bil soglasno izvoljen g. društveni predsednik Dragotin Češnik, nadučitelj v Knežaku, ki se zahvali za zaupanje in obljubi na Dunaju storiti vse, kar bo v korist učiteljstva.

Pri slučajnostih predlaga tov. Češnik, da se za leto s zviša članarina od 2 K na 3 K, kar obvelja tudi soglasno.

Končno zahvali predsednik vse navzoče za pozornost med zborovanjem in požrtvovalnost ter zaključil izredni občni zbor.

Pedagoško društvo v Krškem je poslalo dne 17. t. m. ministrstvu za uk in bogočastje sledečo brzojavko.

Pedagoško društvo v Krškem se pridružuje vsem drugim učiteljskim društvom v zahtevi po slovenskem vseučilišču v Ljubljani, gotovo pričakujoč, da bo vlada kmalu ustregla tej upravičeni kulturni zahtevi vsega slovenskega naroda.

Slov. učiteljsko društvo za kočevski okraj je v kratkem dvakrat zborovalo. Dne 2. maja smo bili v Dobropoljah. Tov. Primožič nam je podal temeljit referat o učiteljevi avtoriteti. Zaradi obširnosti ni bilo mogoče obdelati vse snovi, ampak se je razprava nadaljevala na občnem zboru v Ribnici dne 13. t. m.

Sprejete so bile sledeče teze:

1. Avtoriteta je našemu stanu neobhodno potrebna.
2. Pridobiti si jo mora vsak učitelj(ica) zase, in vse učiteljstvo svojem organiziranemu stanu.

3 Sredstva:

- a) Stremljenje za popolnitvijo občne in stanovske izobrazbe.
- b) Zanimanje in seznanitev socialnih ter drugih naprav, ki so ljudstvu v korist.

- c) Spoštovanje avtoritete drugih pri polnem varovanju lastne avtoritete.
- č) Na večrazrednicah složno delovanje in medsebojno spoštovanje učiteljstva.
- d) Neomadeževano zasebno življenje učiteljevo.
- e) Možat in odkritosrčen nastop pri vseh javnih prilikah.
- f) Točno opravljanje svoje službe.
- g) Skrajna objektivnost in pravičnost pri vsem uradovanju.
- h) Do upravičenih želj šolske mladine in občinstva imej odprto srce in razum.
- i) Pri vsem prizadevanju kaži v prvi vrsti skrb za prospeh stvari, v drugi vrsti skrb za osebne koristi zase ali za naslednika.

4. Izgubljena avtoriteta se težko zopet pridobi. Najbolje je drugje začeti novo življenje.

5. Kjer so lokalne razmere neugodne in vse plemenito prizadevanje učiteljevo nič ne izda, se priporoča isto sredstvo: kraj zapustiti

6. Glavna ovira stanovske avtoritete je pomanjkljivo materialno in pravno stanje učiteljstva.

7. Treba je zategadelj, da si ves stan pribori v človeški družbi svojem delu primerno avtoriteto in da nastopi v polni meri uvaževan, enakopraven v dolžnostih in pravicah z drugimi stanovni vred.

8. V dosego stanovske avtoritete zahteva učiteljstvo:

- a) povoljno ureditev gmotnega in pravnega stanja,
- b) dosego vseh učnih, nadzorniških in uradniških mest, ki imajo neposreden vpliv na ljudsko šolstvo in njega učiteljstvo.

9. Da se morejo zahteve točke 8. uresničiti, zahteva učiteljstvo, da se absolventom(injam) učiteljišč odpro visoke šole. Sledeče teze, ki jih je predlagal gospod referent pa niso bile sprejete:

10. Naša organizacija naj vodi v dosego vseh navedenih teženj predvsem samo stanovsko politiko. Posameznikom pa bodi prepuščeno po svojem prepričanju pripadati tej ali oni politični stranki.

11. Stanovska politika naj se prilagodi željam in mišljenju večine ljudstva.

12. Učiteljstvo, oziroma vodstvo stanovskih organizacij bodi v vednem stiku z ljudstvom.

13. V boju za ustvaritev in ohranitev svoje avtoritete prizna učiteljstvo velikanski pomen časopisja, ki ga je s preudarno stanovsko politiko pridobiti.

14. Kot verni Slovenci pozdravljamo učitelji sedanjo dobo krščanske renesance na demokratični podlagi.

15. Naše stanovsko glasilo „Učiteljski Tovariš“ se pozivlja, da opusti vsako pisarjenje, ki bi postavljajo vse učiteljstvo v direktno nasprotje z mišljenjem ogromne večine našega naroda.

Burna debata je nastala o točkah 10.—15. Bile pa so vse zavržene, ker nam nikakor ne kaže, da bi zabredli med svoje najhujše zaničevalce. Tudi nimamo povoda obsojati svojega stanovskega glasila, pač pa moramo biti vrlemu „Tovarišu“ iz srca hvaležni za njegov odločen nastop za naše stanovske interese.

(O ostalem zborovanju prihodnjic.)

Štajersko.

Učiteljsko društvo ptujskega okraja je zborovalo ob udeležbi 38 članov dne 13. t. m. v okoliški šoli na Ptujju.

Tovariš predsednik prav presrečno pozdravlja v tolikem številu navzoče tovariše in tovarišice ter nam predstavi novo društvenico gđe. Marijo Paulošičevo iz Nove cerkve.

Izmed dopisov mi je omeniti onega od vodstva „Zaveze“ glede resolucije, znane iz „Učit. Tovariša“. Delegatom na Dunaj se izvoli tov. Anton Pesek, učitelj v Naraplah, in njegovim namestnikom tovariš Iv. Klemenčič, učitelj na Ptujski gori. Nato prečita predsednik pismo tovariša Fleréta, s katerim se je poslovil od našega društva.

Soglasno se je sprejelo temeljito poročilo tov. predsednika zborovanju „Lehrerbunda“ v Graecu.

Nato je sledilo poročilo zastopnika v okr. šol. svetu tov. g. Šorna. Iz tega posnamemo: Prošnje za starostno doklado so

bile vse ugodno rešene. Disciplinarne preiskave letos ni bilo nobene, kar se z zadovoljstvom beleži. Interveniral je tudi o znani resoluciji glede pisave „Štajerca“ in ne brez uspeha. Tov. Gorup predlaga, da se izreče tov. zastopniku popolno zaupanje za njegovo delovanje v okr. šol. svetu. Sprejeto.

O prvem in drugem referatu sta temeljito razpravljala tov. Strelec ni Šerona.

Tov. Klemenčič predlaga in zato daruje 5 K, da društvo odpošlje brzojavke „Učit. Tovarišu“ „Domovini“ in „Slov. Nar.“, da vsa učiteljska in narodna društva ter županstva 17. t. m. brzojavno odpošljejo parlamentu svoje zahteve glede slovenskega vseučilišča v Ljubljani, in da društvo na dan otvoritve državnega zbora istotako odpošlje na predsedstvo brzojavko. V to se poveri tov. nadučitelj Kavkler iz ptujske okolice. Sprejeto.

Tov. Pesek stavi sledeče predloge:

1. Vsaka šola naj bo naročena na „Popotnika“, „Zvonček“, „Knjižnico za mladino“ in na knjige „Slov. šol. matice“, in sicer večrazrednice celo na več iztisov. Okr. šol. svet se prosi, naj kraj. šol. sv. to naroči.

2. Okr. šol. svet se prosi, da naj kraj. šol. sv. priporoči, da ti preskrbe šolarjem vse šolske potrebščine, ker je to za uspeh pouka velevažno.

3. Kraj. šol. svetom se naj zaukaže, da namažejo šolska tla z oljem zoper prah, ker to zahtevajo higijenski razlogi. — Vsi trije predlogi se soglasno sprejmejo.

Za glavno zborovanje „Zaveze“ v Radovljici se določita kot delegata: tov. Ivan Strelec in Josip Gorup, namestnikom pa tov. Pesek in Fleré.

Ob koncu zborovanja se predsednik poslovi od tovariša g. Ant. Hrena, nadučitelja v Št. Janžu na Dravskem polju, ki stopi meseca septembra v svoj zasluženi stalni pokoj. Bil je vseh 26 let, kar je služboval v ptujskem okraju, zvest član našega društva. Tovariš Hren se zahvali predsedniku in vsem navzočim tovarišem ter obljubi, da ostane še naprej kot podporni ud društva. Navzoči mu zakličejo „na mnogaja leta“, narkar predsednik zaključi zborovanje. F—é.

Učiteljsko društvo za celjski okraj. Poziv vsem tovarišem in tovarišicam celjskega okraja. Pri izrednem zborovanju „Učiteljskega društva za celjski okraj“ v Celju dne 16. t. m. se je sklenilo, da ima vsak tovariš in vsaka tovarišica plačati 1 K za potne stroške in diete delegatu, ki se udeleži zborovanja izvoljenih zastopnikov vseh učiteljskih društev v Avstriji na Dunaju. Ker je blagajnica prazna, je častna dolžnost vsakega tovariša in vsake tovarišice, da nemudoma vpošlje imenovani znesek tovarišu Fr. Krajncu v Celju. Morebiten preostanek pripade društveni blagajnici. R. Wudler, tajnik.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo skoraj polnoštevilno 16. t. m. v Smarju. Udeležilo se je 42 učiteljev in učiteljic (32 članov in 10 gostov). Referent tovariš Strmšek je razpravljal v kratkem, jedrnatem govoru o regulaciji učiteljskih plač. Z navdušenjem se je sprejela soglasno resolucija, ki ponavlja našo staro zahtevo: „Učiteljske plače naj bodo take, kakršne dobivajo uradniki štirih najnižjih razredov.“ Delegatom za Dunaj je izvoljen Vekoslav Strmšek.

Slovesen dan si je priredilo učiteljstvo in slovesno je zahtevalo za pošteno delo — pošteno plačilo.

Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj je zborovalo dne 2. maja pri Sv. Lenartu. Med drugimi točkami dnevnega reda je omeniti razpravo učit. J. Klemenčiča: „Ali je slovnica v ljudski šoli opravičena?“ Ta tema je zbudila splošno pozornost med poslušalci, ker sloni na novodobnem naziranju slovniskega pouka. Referent je primerjal tudi „Jezikovne vadnice“, v koliko da ustrezajo novim zahtevam. Glavne točke njegovega referata se iztekajo v sledečih tezah:

1. Teoretični slovniški pouk nima za ljudsko šolo nobene vrednosti.

2. Zaradi velike važnosti jezikovnega pouka za ljudsko izobrazbo, naj se mu da takšna podlaga, ki mu bo preskrbela jezikovno spretnost, a ne znanje teoretičnih slovniških pravil.

3. Temelji jezikovne spretnosti so: nazorni nauk, realije, čitanje, besedotvorba, sinonimika in onematika, govorne vaje, pripovedovanje in spisje — a ne slovniški „regle“.

Izmed predlogov je omeniti:

a) Učiteljsko društvo pristopi z enim deležem k učiteljskemu tiskovnemu društvu.

b) Vsak priglasi referent, ki na dan zborovanja izostane, ne da bi vposlal svojega referata ali si najel svojega namestnika, plača 1 K kazni v društveno blagajnico.

c) Predlog, da bi se povišala društvenina za naročnino „Učit. Tov.“, je propadel; vendar pa je častna dolžnost vsakega uda biti naročnik „Učit. Tov.“ — Dne 6. junija pa je govorilo naše društvo o regulaciji naših plač. Znana resolucija je utemeljeval predsednik J. K o p i č. Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Kozjansko učiteljsko društvo. Zborovanja dne 16. t. m. z glavno točko vzporeda „Razprava o regulaciji učiteljskih plač“ se je udeležilo 20 društvnikov (med temi gđe. Dragatin iz Št. Petra p. Šv. g., ki je pristopila k društvu) in go-ta: tov. Vimpolšek iz Kumrovcv na Hrvaškem in gđe. Potočnikova iz Podsrede. Živeli! — Odsotnost so opravičili tovariši: Moric, Jordan, Šetine.

Tovariš Grmovšek je razpravljal o regulaciji naših plač, začeni z važnostjo šole in učiteljstva, rekoč, da smo pionirji kulture, povsod se pripoznava naše delo in trud, a ne dobimo tega, kar nam gre po božji in človeški postavi. Vladni očetje nam režejo kruh v tankih kosih, da si moramo iskati postranskih zaslužkov, akoravno so s § 55. drž. š. z. določili, da mora vsaka šolska občina prejemke tako odmeriti, da se ni treba učiteljstvu truditi s postranskimi zaslužki. — Gorje učitelju, ki se ne ravna po postavi — disciplinarna preiskava — kazni; država, naša mačeha, sme teptati po postavah. — Naš poklic je idealen, a od idealov ne more nihče živeti. — Sprejeta je bila znana resolucija.

Delegatom za Dunaj, ki se mora udeležiti zborovanja zastopnikov na Dunaju, je bil soglasno izvoljen tov. H o h n j e c, nadučitelj kozjanski.

Delegatom k XIX. glavni skupščini „Zaveze“ v Radovljici so bili izvoljeni tovariši; Jelovšek, Ulčar in Vadnal.

Tovariš Jelovšek naznanja, da je v zadevi z olimskim župnikom Kotnikom zaradi velikonočne izpovedi dobil popolno zadoščenje in je postopanje celokupnega društva proti istemu za sedaj nepotrebno. Se vzame z zadovoljstvom na znanje.

Učiteljsko društvo je na predlog tov. Potočnika sklenilo brzojavno zahtevati pri naučnem ministrstvu, da izpolni dano obljubo slov. vseučilišča v Ljubljani Pot.

Trst.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico je zborovalo poslednji četrtek v restavracijski dvorani hotela „Balkan“. Dvorana je bila polna. Udeležil se je sestanka tudi gosp. poslanec dr. Rybař, ki je izjavil, da se je z zadovoljstvom odzval vabilu, priznal, da se doseza lepe uspehe le v organizaciji in da mu je posebno drago, da se je tako društvo v poslednjem času osnovalo tudi na tržaških tleh. — Noče delati poklonov, ker je prepričan o važnosti učiteljskega stanu za povzdigo prosvete in osvobojenje od škodljivih nazorov in predsodkov pri mladih in odraslih med našim narodom. Priznava, da se danes več govori o univerzah nego o ljudski šoli, a to se pravi zidati pri strehi. Naše mu rodu je potrebna sedaj ljudska in srednja šola. — Osebni absolutizem je strt; a kar se je pojavil nov absolutizem v tujih nam strankah, ki je še krivičnejši od prvega, moramo šolstvo rešiti s tem, da se ga podržavi, dokler v Avstriji ne dosežemo narodne avtonomije, ko si bomo sami delili pravico.

Tovariš Grmek je prečital lepo sestavljeno poročilo o plačah ter priporočal resolucijo tudi z ozirom na učitelje po drugih kronovinah, ki komaj žive, naj se učitelji izenačijo v plači državnim uradnikom poslednjih štirih razredov. — Grmek je bil tudi izvoljen delegatom na skupno zborovanje društvenih zastopnikov na Dunaju.

Tovariš Čok je priporočal, naj učitelji višjih razredov sestavijo imenik onih dečkov, ki bi šli na obrtno šolo, ter naj njih staršem priporočajo, da se izjavijo ravnatelju, da žele pouka v materinem jeziku. — Ravnatelj obrtne šole je pripravljen ustreči tej želji. Po zahvalnem govoru predsednika Ferluže dr. Rybařu in navzočim se je zborovanje zaključilo.

Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj je zborovalo dne 6. t. m. v Komnu.

Udeležba je bila mnogobrojna; pogrešalo se je le desetorico vseh udov. Predsednik je v lepih besedah pozdravil prisotne, otvoril zborovanje ter predložil, naj učiteljsko izrazi pismeno sožalje c. kr. okr. glavarju, predsedniku c. kr. okr. šol. sveta, g. Ant. Rebku. povodom smrti njegove g. matere, kar je bilo enoglasno sprejeto. Nato nastopi referent g. M. Kante s svojim poročilom, ker se mu je mudilo zaradi pogreba gori navedene pokojnice. Njegovo poročilo „Pojasnjevanje novega šol. in uč. reda je bilo zanimivo in poučno. Svršetkom so želeli nekaj pojasnil tovariši Avg. Šuc, Ant. Fakin in Fr. Vendranim. Prvima se je zaželeno pojasnilo. Vprašanje zadnjega pa, zadevajoče takso, ki jo sme učitelj zahtevati za izdavanje duplikatov odpuštnic na ljudski šoli, je ostalo nerešeno. Po daljšem razgovoru glede tega se je sklenilo vložiti posebno vlogo na c. kr. okr. šol. svet. Predsednik se g. referentu iskreno zahvali z vljudno prošnjo, da nam v kratkem še kaj poroča.

Nato čita tajnik zapisnik zadnjega zborovanja v Nabrežini, ki se ga je overilo. Letni poročili tajnika in blagajnika se vzameta v znanje. — Račune so pregledali izvoljeni pregledovalci (tov. Luka Sila, Lav. Arko in Al. Macarol) in iste potrdili. Blagajnica je še v precej dobrem stanju, le mnogo udov je še, ki žalibog zaostajajo z vplačevanjem udnine, zaradičesar je blagajnikovo delovanje otežkočeno.

Drugi referent tov. A. Mervič je moral zaradi pomanjkanja časa odložiti svoj referat na prihodnje zborovanje.

Predsednik je povedal, da je odbor v svoji seji spoznal za naše okolščine kot nemogoče, da bi pobirali poleg društvene udnine tudi naročnino na „Učit. Tovariša“. Zbor je ta sklep soglasno potrdil.

Z burnim odobravanjem se je na predlog predsednikov soglasno sprejela resolucija glede premembe § 55. drž. zakona, ki se tiče učiteljskih prejemkov, ki naj bodo odslej enaki onim državnih uradnikov zadnjih štirih razredov.

Delegatom za zborovanje vseh avstrijskih društev na Dunaju je izvoljen tovariš Ant. Kosovel, nadučitelj v Pliskovici.

Izvolil se je nato novi odbor, ki se je v nedeljo, 9. t. m., konstituiral v Zgoniku pri svoji seji tako-le:

Ant. Kosovel, nadučitelj v Pliskovici, predsednik; Fr. Ravbar, nadučitelj v Zgoniku, podpredsednik; Fr. Vendramin, nadučitelj v Dutovljah, tajnik; Ang. Orlova, učiteljica v Zgoniku, tajn. namestnica; Ant. Mervič, nadučitelj v Lokvi, blagajnik; Ant. Macarol, nadučitelj v Gorjanskem, pevovodja; Kar. Gruntar, učitelj v Sežani, odbornik.

Delegatom za zborovanje „Zaveze“ v Radovljici dne 18. avgusta so izvoljeni Pavel Medič, Viktor Škof in Fr. Vedramin ter gospice: Ang. Orlova in Antonija Terpinova.

Slednjič se je sklenilo odposlati telegrafične čestitke novoizvoljenim gospodom državnim poslancem: Štreklju, Hribarju in dr. Rybaču.

Ob 1¹/₂. popoldne se je zborovanje zaključilo.

Politiški pregled.

* **Jugoslovanski klub**, ki šteje 21 članov, so osnovali jugoslovanski državni poslanci v dunajskem parlamentu. — Predsednika sta dr. Ivčević in dr. Ploj. Pristopili so vsi Dalmatinci, Istrani in 7 Slovencev (Hribar, Grafenauer, Rybač, Ježovnik, Roblek, Štrekelj in Ploj.)

* **Slovenski klub** so ustanovili slovenski klerikalni državni poslanci. Predsednik mu je dr. Šusteršič, podpredsednik dr. Korošec. Klub šteje 16 članov, in sicer 10 Kranjcev, 4 Štajerce in 2 Goričana.

* **Novi člani gosposke zbornice**. Cesar je imenoval celo vrsto dosmrtnih članov gosposke zbornice, med temi so ministri: Beck, Bienert, Auersperg in dr. Marchet. Med novimi člani gosposke zbornice je večina Nemcev — Čehov in Poljakov je le malo. — V gosposko zbornico je poklican tudi kranjski deželni glavar, g. Oton pl. Detela. To je prvi Slovenec v avstrijski gosposki zbornici.

* **Manifestačni shod za slovensko vseučilišče**. V nedeljo, dne 9. t. m., je sklical „Svaz českoslovanskega stu-

dentstva“ v Pragi shod, na katerem so slovanski akademiki skupno manifestirali za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani, rusinske v Levovu in češke v Brnu. Shoda, ki je bil veličastno obiskan, so se udeležili med drugimi rektor češke univerze, prof. Hlava, državnozbornski poslanci: prof. Masaryk, prof. Čelakovský, prof. Sobotka in prof. češke tehnike Hrasky. — Za slovensko vseučilišče je referiral g. dr. Mihajlo Rostohar, ki je na podlagi statističnih dat in že danih kulturnih predpogojev utemeljil upravičeno slovensko zahtevo, po lastnem vseučilišču. — Povedal je, da je nastavljenih sedaj 539 nemških uradnikov na mestih, ki bi jih morali zavzemati Slovenci. Takih uradniških mest je na Kranjskem 97, Koroškem 63, Primorskem 171, a na Štajeskem 208. — Fil. Zalar (Adrija) je stavil sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta: I. Potom zakonodaje naj se zajamči popolno slovensko vseučilišče v Ljubljani. — II. Vlada naj stori takoj vse potrebne priprave za otvoritev popolnega slovenskega vseučilišča, in sicer naj pred vsem pospešuje habilitacijo slovenskih docentov; najprimernejša za to je češka univerza v Pragi. — III. Zahtevamo takojšnjo otvoritev juridične fakultete v Ljubljani, ker so za to dani vsi predpogoji.

* **Socialnodemokratski poslanci v posameznih državah**. Glede števila svojih poslancev stoji avstrijska socialna demokracija na drugem mestu. Na Ruskem jih je 132, v Avstriji 87, na Finskem 79, na Francoskem 52, na Nemškem 43, v Belgiji 32, na Angleškem 30, na Danskem 24, v Italiji 24, na Švedskem 14, na Norveškem 10, na Nizozemskem 7, v Luksemburškem 7, na Bolgarskem 6, v Švici 2, na Srbskem 1.

* **Skupna akcija za volilno reformo na Ogrskem**. Iz Budimpešte poročajo, da se nameravajo Romuni, Slovaki, Srbi in socialni demokratje med seboj tesneje združiti ter pričeti energično agitacijo za splošno in enako volilno pravico.

* **Izpremema v upravi Bosne in Hercegovine**. Bosansko časopisje z zadovoljstvom naznanja vest, da prevzame vrhovno vodstvo okupiranih dežel FZM Varešanin, rojen Hrvat, ki pozna dobro jezik in odnošaje okupiranih dežel. Važnejša je pa druga vest, ki jo je pa treba sprejeti z vso rezervo, namreč, da se uprava v Bosni in Hercegovini temeljito reformira. FZM Varešanin prevzame baje le vrhovno poveljstvo nad vojaštvom, civilna uprava se pa poveri hrvaškemu banu.

* **Nasledki šolskega štrajka**. V vasi Šroda, okraj Poznanski, kjer je vsa šolska mladina pričela štrajkati, sta bila s 1. decembrom 1906 nastavljena dva nova učitelja. In v kratkem prideta na to šolo še dva nova. Ker je pa zaradi te razširjave postalo šolsko poslopje premajhno, je zaukazla vlada, da se mora takoj postaviti nov šolski paviljon. Skupni stroški te razširjave znašajo 10.650 mark in plača novih štirih učiteljev 5000 mark. In vse te stroške — 15.650 mark — mora nositi tamošnja katoliška šolska občina.

* **Državica Meklenburg** dobi tudi moderni ljudski zastop. Do sedaj so odločevali takozvani „rittergutsbesitzerji“.

* **Krute kazni** napovedujejo sodišča raznim „prekucuhom“ na Poznanjskem. — Oskrbnik Stahowiak iz Cziszewega je bil kaznovan dne 26. februarja t. l. na globo 300 mark, ker je v nekem javnem zboru dne 16. septembra pr. l. rekel: „Prepovejmo svojim otrokom v šoli nemško odgovarjati“. — Teološki profesor v Gnesnu, dr. T. Trzcinski, je rekel v nekem zborovanju, da so oni otroci, ki trpe v ljudskih šolah zaradi svoje materinščine, podobni junakom, padlim na bojišču za svojo domovino. Za ta izrek je bil obsojen dne 25. februarja na globo 150 mark. — Prelat Josip Klos je bil na podlagi § 110 — javno hujskanje po časopisih — obsojen na 1 mesec zapor. Zapor se je izpremenil v denarno globo 450 mark. — 28. februarja je bil v Gnesnu kaznovan urednik časopisa „Lech“, Seymanski, zaradi žaljenja treh učiteljev v 6 tedenski zapor. — Enaka kazen je doletela župnika Piotrowicza iz Gnesna.

* **Tiskovne razmere na Ruskem**. Iz Petrograda poročajo, da je ruska vlada od 5. aprila do 4. junija, torej v dobi zasedanja državne dume, zatrla 94 časopisov, in sicer 43 v Petrogradu, 13 na Kavkazu, 9 v baltiških pokrajinah, 8 v Moskvi, 4 v Sibiriji, 3 v Varšavi, 14 v drugih krajih Rusije. Istočasno je pod obtožbo 64 urednikov. — Na Ruskem so baje

prišli na sled zaroti, ki je pripravljala ljudsko vstajo ter hotela uvesti demokratsko republiko. — S carjevim ukazom z dne 16. t. m. je duma razpuščena. Nove volitve se razpišejo na dan 14. septembra, nova duma se pa skliče dne 14. novembra.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Vesela družba pri gosp. A. Domicelju na Rakeku 6 K 62 h; učiteljstvo litijanskega okraja zložilo pri okrajni učiteljski konferenci 18 K 77 h; č. gospa Josipina Kalan je nabrala v veseli družbi v Mohorčevi gostilni v Velesovem 1 K 20 h. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Rudolf Wudler, Franja Pospehova in Ana Suhačeva iz Griž pri Celju; Ivan Zotter iz Gomilkega; Josip Ažman in Herma Sirknikova z Breznice. Bog plati!

Poziv! Vsa cenjena „Zavezina“ društva nujno prosim, da vložijo takoj peticijo na „Visoko poslansko zbornico v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel na Dunaju“ za ustanovitev slovenskega vseučilišča.

Vodstvo „Zaveze“: Predsednik: L. Jelenc.

Životopis S. Gregorčiča je spisal stud. phil. g. Anton Burger, založi ga pa notar g. Ig. Gruntar v Ribnici. Pregledali so rokopis specialna prijatelja pokojnega pesnika župnik g. Vrhovnik in župan g. Hribar pa tudi dr. Prijatelj. Knjiga se bo natisnila v 5000 izvodih in bo veljala 1 K. Knjiga se tiska v „Učiteljski tiskarni“ ter bo izšla v enem tednu. Gg. tovariše in gospodične tovarišice prosimo, da nabirajo naročnike za knjigo ter jo priporočajo med ljudstvom.

Umrli je dne 9. t. m. v Vodrančih pri Središču pesnik in pisatelj Božidar Flegerič. Svoje dni je tudi tuintam kaj napisal za naš list. Blagemu rodoljubi bodi časten spomin!

Odilijin zavod za slepce v Gradcu sprejme s 15. septembrom 1907 vse slepe, 4 do 12 let stare otroke v odgojo in pouk, ki imajo domovinsko pravico na Štajerskem; pravtako sprejme otroke, ki zaradi slabega vida ne morejo obiskovati javnih ali zasebnih ljudskih šol. Plačati je na leto le malenkost; ako pa je dokazano prosilčevo uboštvo, tedaj ga sprejme štajerski Odilijin zavod za slepce v Gradcu brezplačno. Poučujejo se tu vsi predmeti ljudskih šol; uspešno se goji petje in godba, kakor tudi ročna dela, kakršna zamore izvrševati slepec samostojno. Prošnje na ravnateljstvo zavoda naj se oddajo vsaj do konca julija; na pozneje došle prošnje se ne ozira. Pridenejo naj se zaeno sledeči listi: krstni list, izpričevalo cepljenih koz, domovinski list, ubožni list ter zdravnikovo izpričevalo, ki naj priča, da je otrok slep ter da je sposoben za pouk in vzgojo. Naslov zavoda se glasi: Odilijin zavod za slepec, Gradec, Leonhardstr. 130.

Iz dežel. šolsk. sveta štajerskega. Prestavljena sta nadučitelj Fran Vabič na Runču kot def. učitelj na deško ljudsko šolo Ptuj-okolica in Roza Preskarjeva, učiteljica, iz Buč v Pišce. Definitivnim sta imenovani učiteljici Mar. Klavnikova v Koprivnici in Mar. Boštjančičeva na Blanci. Kot okr. pom. učitelj za ptujski okraj je imenovan Edv. Čeh, def. učitelj pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Die deutsche Gesellschaft zur Bekämpfung der Geschlechtskrankheiten je imela svoj letošnji kongres v Manhajmu dne 24. in 25. maja. Na dnevnem redu so bile te-le točke: Naloga matere, družine in šole. — Seksualni pouk v višjih šolah, gimnazijah, pripravnicah, obrtnih in ljudskih šolah. — Mladinski spisi itd. Te referate so prevzeli priznani zdravniki in pedagogi. — Ideja je lepa, le žal, da ostane vse to skoro edino le na papirju.

Osebnosti na Koroškem. Nadučiteljem na Djekšah je imenovan tamošnji šolski vodja Ferdinand Tschrieschnig; šolskim vodjem na Visoki Bistrici Jurij Lassernig, dosedaj učitelj v Bilčovesi. Stalno so nameščeni: Josip Achatz v Št. Lenartu pri 7 studencih; Vilhelm Breyvogel v Sred. Trušnjah; Frančiška Dolin v Št. Štefanu v Zil. dolini; Flora Müller Podkloštrum; Marija Faust v Borovljah. — Premeščene: Terezija Kubelka iz Št. Jakoba v R. v Tinje;

Margareta Cacak iz Tinj v Dobrovas; Elza Langer iz Rut v Pliberk; Marija Zanfel iz Dobrovasi v Steinfeld. — Na dopust: Ferdinand Korenjak v Hodišah (proti karenci). — Začasno upokojen je Franc Schuster, učitelj v Škofičah.

Osebnosti na Kranjskem. Imenovani so: za strokovnega učitelja na meščanski šoli v Krškem tamošnji suplent Ivan Magerl, za definitivnega učitelja na Bledu provizorični učitelj v Kostanjevici Ivan Erbežnik, za def. učitelja v Mengšu prov. učitelj pri Sv. Petru v Ljubljani Rajko Božič, za nadučitelja v Nadjem selu def. učitelj v Senožečah Edmund Lahajnar. Za nadučitelja pri Sv. Petru v Ljubljani je imenovan Anton Levstek, doslej nadučitelj v Senožečah, def. učiteljica Marija Arhova pa pride iz Toplice na Krko.

Nerazdeljen pouk smeta uvesti šoli v Podzemlju na Dolenjskem in pri Sv. Križu poleg Litije.

Vipavskih šolarjev izlet v postojnsko jamo. V nedeljo, dne 2. junija 1907, je priredila vipavska šolska mladina Josip Petzevo spevoigro „Potovanje po domovini“ v ta namen, da se čisti dohodek uporabi za izlet v postojnsko jamo. — Igra je uspela v vsakem oziru prav povoljno in je bila sprejeta z največjo simpatijo. — Dokaz temu, da so se morale razne točke po dvakrat do trikrat ponavljati in da je bilo 160 kron čistega dohodka. — Pri vsem tem si je nabremenil največjo in najtežjo butaro tov. Fr. Grum kot pevovodja. — Bil je nekak spiritus agens, ki se mu imamo zahvaliti, da se je spevoigra obnesla toli vro. — Gmotno podprti, določimo izlet na 11. dan t. m. Izbere se 75 večjih otrok, ki se na štirih, bogato s cveticami opletenih omnibusih pod nadzorstvom učiteljstva odpeljejo navedenega dne ob 6. uri 30 min. zjutraj v Postojno, kamor dosepejo malo pred 10. uro. V Arkovi gostilnici jih čaka zajtrk. Po zajtrku je bil takoj odhod proti jami, katera se ob 1/2 11. uri odpre. Tik pred otvoritvijo jame se pripelje gospod glavar Št. Lapajne, ki ga učenka 4. razreda nastopno pozdravi:

Sprejmite, vrli naš glavar,
sprejmite srčno hvalo v dar,
ko milostno ste dovolili,
da bomo „Jamo“ posetili.

Zares, se smemo srečne šteti,
da čuda božja smemo zreti,
ki kaže jih podzemski svet,
slovenska last, postojnski cvet!

In to ste Vi nam naklonili,
dobrotni naš gospod in mili,
zato je naših srčec glas:
še mnogo let — Bog živi Vas!

Gospod glavar v lepih besedah odzdravi, vzpodbujajoč otroke k vztrajni pridnosti in poslušnosti. Zatem vstopimo v jamo. Prišedši na plesišče, nagovori šol. vodja g. Anton Skala šolske otroke, spominjajoč se v nagovoru našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Na to pa otroci navdušeno zapojó prvo kitico cesarske himne. — Po dveurnem pazljivem opazovanju podzemskih čudov se vrnejo izletniki v Arkovo gostilnico k skupnemu kosilu, kjer so bili s tečno juho, mesom, prikuhami in sladkimi poticami prav dobro postreženi. Malo pred tretjo uro odkorakamo na kolodvor k poštnemu vlaku. Tu je večina otrok prvokrat videla železniški vlak, ki se mu ni mogla dovolj naučiti. — Vrnivši se s kolodvora, se ustavimo nekoliko časa v senčnatih prostorih hotela „Ribnik“, kjer so deklice 4. razreda prav živahno in ubrano prepevale razne pesmi iz zgoraj omenjene spevoigre ob precejšnji navzočnosti tu sem prišedših odličnih postojnskih mladolinoljubov. Za zabavo je skrbel tudi 10letni izletnik 4. razreda s svojo ročno harmoniko, na katero je v začudenje vseh prav izvrstno sviral razne koračnice. — Po južini ob 5. uri so se vrnili izletniki prav veseli in zadovoljni v Vipavo. — Ta poučnozabavni izlet ostane gotovo vsem udeležnikom tega izleta v trajnem spominu. — Pripominjamo, da so izletnike na posebnem vozu spremljevale tudi nekatere blage vipavske gospe. Čast in hvala jim! — Previlikih zaslug za v začetku označeno veselico in za ta izlet si je pa pridobilo vipavsko učiteljstvo. To svedoči, da se da v slogi in z zedinjenimi močmi mnogo doseči v prid naši nadopolni mladini in mili domovini.

V gimnazijo, realko ali učiteljske? V „Domovini“ čitamo: „Bliža se mesec julij in z njim poletno vpisovanje v gimnazij. Bilo bi na mestu, ako bi zlasti naši gg. učitelji, ki so navadno o tej priliki svetovalci kmetiškim staršem, istim

svetovali, da bi se odločili tudi za realko; ako je fant za silo zmožen nemščine, naj ga vpišejo v mariborsko, kjer pa imajo kaj več denarja, lahko pošljejo fanta v ljubljansko ali idrijsko realko. Realcev imamo Slovenci veliko premalo! — Opozarjamo starše tudi na učiteljišča; slovenskih učiteljiščenikov je še vedno premalo! Ako imamo Slovenci dosti učiteljiščenikov na razpolago, se nam ni treba bati tujcev! Želeti bi bilo, da bi se o teh vprašanih ob tem času od kompetentnih ljudi javno razpravljalo! — Mi s svoje strani želimo, da bi ravnateljstva naših srednjšolskih zavodov objavljala razglase o vpisovanju in sprejemanju dijakov tudi v našem listu, ker je le na ta način mogoče, da je o vsem potrebnem informirano učiteljstvo, ki potem tem lažje stori svojo dolžnost nasproti staršem slovenske mladine.

Slovenskim učiteljem. Pod tem naslovom piše „Omladina“: V zadnjem desetletju se tudi na Slovenskem jako širi izobrazba; seveda se pri tem stremljenju mora premagati mnogo ovir, ker ljudje ne vedo, kaj bi jim koristilo in večkrat kupijo kako knjigo, ki jim pri njihovem obzorju ne more koristiti, ali jim pa celo škoduje, n. pr. „šundliteratura“. Obema zaprekama so v precejšnji meri odpomogle ljudske knjižnice. Ker se pa ne morejo zaradi nedostatnih gmotnih sredstev uvesti ljudske knjižnice povsod, kjer jih žele, si morajo ljudje še vedno v veliki meri pomagati s privatnim nakupovanjem knjig. Povsod se posebno mladina zanima za izobrazbo in kupuje knjige. Zato bi želeli, da izda kako učiteljsko društvo knjižico, ki bi obsegala katalog slovenskih del, ki so za priprostega človeka poučne, in kratek pregled onih slovenskih leposlovnih del, ki so dostopna obzorju preprostega človeka. Poleg tega bi bilo dobro, ako bi dotična knjižica obsegala n. pr. sledeče sestavke: O pomenu izobrazbe, kako moram čitati, ljubezen do domovine, alkohol in zdravje itd., sploh nekaj sestavkov, katere lahko po dovršeni ljudski šoli z uspehom čita. Ta knjižica bi se morala zaeno z z odhodnico izročiti vsakemu gojencu po dovršeni ljudski šoli, da mu služi kot nekak kažipot v njegovem poznejšem življenju.

Slovenskim učiteljicam! Učiteljice ženskih ročnih del do sedaj niso imele slovenske abecede za zaznamovanje. Posluževale so se tujih vzorcev. Da pa se ta nedostatek odpravi, je priredila in izdala gospa Milena Kiferle, učiteljica žen. roč. del v Medvodah (Kranjsko), knjižico „Slovenska abeceda za ženska ročna dela“. Knjižice se dobe pri omenjeni po 20 vin. Trgovci dobe znaten popust. Pošilja se s povzajem. Kdor pa pošlje denar naprej, dobi knjižice (od 5 naprej) poštne prosto. „Učit. konvikt“ v Ljubljani dobi od vsake knjižice en vinar. Gospodične in gospe učiteljice žen. roč. del., naročajte pridno te knjižice! Povsod, koder bivajo Slovenke, naj se rabijo tudi vzorci slovenske abecede. S tem čistimo in krepimo svoj jezik, podpiramo pa tudi „Učit. konvikt“.

Drugi roditeljski večer na idrijski deški ljudski šoli se je vršil dne 17. t. m. Telovadnica je bila polna. Navzoče je presrečno pozdravil ravnatelj tov. A. Novak ter jim priporočal „Domače ognjišče“. Potem je nadaljeval učitelj tov. Avg. Šabec s predavanjem o duševni vzgoji otrok v predšolski dobi. Koncem predavanja se je razvil živahen razgovor, ki sta vanj posegla poleg ravnatelja tudi gospoda A. Kristan in Kavčič.

Iz seje okraj. šol. sveta v Tolminu. Enorazrednici na Grahovem in Breginju se razširita v dvorazrednici. Sistemizirata se nanovo potovalni šoli Reka-Straža in Pečine-Vrh. Iz dosedanje potovalne šole Čadrg-Zalaz se ustanovita dve šoli: Čadrg-Zalaz potovalna šola in Žabče-Zalaz samostojna šola. Učiteljci Boltarjevi se dovoli triletni dopust v nadaljevanje študij. — Definitivno so imenovani, če potrdi dež. šol. svet: Marija Repič za Sedlo, Josipina Škrt za Volče, Marija Perin za Drežnico, Albert Dominko za Čezsočo, Peter Kogoj za Staroselo, Andrej Sattler za Ljubinj in Josip Rakovšček za Sv. Lucijo. Provizorična imenovanja, oziroma prestave so naslednje: Marija Perin za Breginj, Rafaela Gomilšček za Podbrdo, Pavlina Hmeljak za Tolmin, Anton Stres za Cerčno, Srečko Borštnik za Bukovo, Josip Tavš za Čadrg-Zalaz, Josip Semolčič za Drežnico, Josip Močnik za Orehek in Milko Kalan za Idrsko.

Iz Breznice na pišejo: Otrokom naše trirazrednice se nudi le redkokdaj prilika, da bi videli na lastne oči kako večje mesto. Hoteli smo tedaj poučno združiti z zabavnim ter smo zaraditega dne 6. t. m. napravili z nekaterimi učenci višjih dveh razredov vsednevni poučni izlet v lepo belo Ljubljano.

Bilo nas je pod vodstvom nadučitelja J. Ažmana in učiteljice H. Sirnikove 56. — Dospevši zjutraj ob 7. uri v Ljubljano na južni kolodvor, smo použili na vrtu hotela „Ilirija“ skledico kave z eno, oziroma dvema žemljama. Od tu smo jo mahnili takoj v muzej „Rudolfinum“, kjer nam je g. vratar Kobal v prav lepih besedah razjasnjeval razne predmete, zbirke, sploh važnejše stvari; vodil nas je iz sobane v sobano ter nam kaj spretno pojasnjeval vse zanimivosti. Za preljubeznivo uslugo se mu izreka tem potom iskrena zahvala. Od tod so šli dečki v panoramo in deklice v kosmoramo, kjer so videli krasne slike iz Severne Amerike, oziroma Benedk. Nato smo šli na ljubljanski Grad, odkoder smo pregledali vso lepo Ljubljano s krasno okolico in slikovitimi okrožnimi gorami. Slavni magistrat stolnega mesta Ljubljane nam je blagovolil s svojim dopisom celo dovoliti, da bi bili naši učenci lahko brezplačno posetili razgledni stolp; naročil je celo čuvaju na gradu, da bi nam bil za eventualna pojasnila na razpolago. Tisočkrat škoda, da se nismo mogli odzvati ljubeznivni naklonjenosti slavnega magistrata, pretekel nam je čas prehitro in morali smo že ob 11. uri priti h kosilu v ljudsko kuhinjo. Slavnemu magistratu stolnega mesta Ljubljane za izkazano naklonjenost presrečna zahvala. Pri kosilu v ljudski kuhinji smo bili jako cenó in okusno postreženi, blagovolile so lastno-ročno streči otrokom gospe Kosova in Radičeva in še neka druga gospica. Iskrena hvala! — Po kosilu smo si ogledali nekaj ljubljanskih spomenikov, par cerkvá zunaj in znotraj ter šli v najlepši drevored v Tivoli, kjer smo opazovali krasne mestne nasade in se šli slednjič vozit na — „ringelšpil“; tu je bilo nedolžnega otroškega veselja! Preden smo se zopet odpeljali z vlakom na Gorenjsko ob 3. uri 45 min. popoldne, smo se pokrepčali s kavo, kruhom, vinom in črešnjami v postrežljivi restavraciji „pri Levu“. — Ta veselni in obenem poučni izlet našim šolarjem gotovo ne izgine iz spomina; še v pozni svoji starosti bodo vedeli povedati zanimivosti in veselosti, ki so jih videli in užili v svojih otroških šolskih letih na izletu v Ljubljano. Da pa smo mogli napraviti šolski izlet v daljno Ljubljano, nam je pomagal v prvi vrsti s svojo naklonjenostjo do šole in šolske mladosti naš slavni občinski odbor, ki nam je blagovolil podariti v ta namen precejšno vsoto v denarjih, zaraditega hvala in slava mu! Šolski vodja.

Obrtna nadaljevalna šola v Kropi. Od verodostojne strani nam poročajo, da se žalibog za enkrat ta šola ne bo mogla ustanoviti, ker občina še ne more prispevati nepokritega vsakoletnega zneska od 800 do 900 K, ki odpade na občino.

Razgled po šolskem svetu.

— **Povišanje učiteljskih plač.** Naučni minster pl. Studt v Turčiji — ne v Avstriji! — je rekel, da finančni odsek izdeluje zakon, po katerem se zvišajo in urede učiteljske plače. V kratkem pa predloži isti minster novelo, ki uredi pokojnino učiteljstva in njih udov. To obljubo je izrekel v seji finančnega odseka dne 5. marca t. l. —a.

— **Posnemanja vredno!** Župnika H. v vasi Heylratu pri Eschweilerju je tamošnja vlada odstavila kot krajnega šol. nadzornika, ker je šolskim otrokom razdajal oklic centruma za državnozbornske volitve. —g—

— **Češke šole na Dunaju!** Kakor poroča vestnik „Komenskega“, je imela zasebna češka šola v X. dunajskem okraju 1906. l. 843 šolarjev — 408 dečkov v 7. razredih in 438 deklic tudi v 7. razredih. Nižji razredi so bili prenapolnjeni zakaj v prvem razredu je bilo 84 dečkov in 81 deklic. — Šole — seveda zasebne — so imele v posameznih okrajih še sledeče število otrok: X. okraj 79, III. okraj 100, V. okraj 58, IX. okraj 66, XV. 75. Te šole vzdržuje češko šol. društvo „Komensky“. Pravicoljubni krščanski socialisti ne poznajo Čehov drugače, kakor kadar jih potrebujejo pri raznih volitvah. —a.

— **Šolstvo mesta Berlina** v letošnjem zimskem tečaju je bilo sledeče: Ljudskih šol je 282 s 5003 učitelji, oziroma učiteljicami. 09 razredov in 138 vzporednic je brez učnih oseb. 4361 razredov je v lastnih šolskih prostorih, a 615 razredov se nahaja v zasedbnih hišah. V vseh razredih je 258.366 sedežev, izmed katerih je 227.730 stalno zasedenih. Povprečno število učencev, oziroma učenk je v enem razredu 45.

— Pregled učiteljev enoletnikov v Nemčiji leta 1905.

Kraj:	Potrjenih	Enoletnikov	Odstotki
Berlin	34	34	100%
Sachsen-Koburg-Gotha	4	4	100%
Schwarzburg-Sondershausen	2	2	100%
Schaumburg-Lippe	1	1	100%
Lippe-Detmold	1	1	100%
Lübeck	4	3	75%
Ostpreußen	69	44	63.77%
Badensko	54	33	61.11%
Pomersko	65	31	47.69%
Pozensko	74	35	47.30%
Sachsen-Weimar	22	10	45.45%
Sachsen	120	51	42.50%
Hanover	106	45	42.45%
Šlezija	152	56	36.84%
Hessen-Nassau	48	17	35.42%
Sachsen-Altenburg	9	3	33.33%
Württemberg	81	26	32.10%
Bremen	13	7	53.85%
Rheinprovinz	234	75	32.05%
Meklenburg-Schwerin	25	8	32.00%
Sachsen	289	86	29.76%
Wiesbaden	24	7	29.17%
Brandenburg	112	30	26.79%
Westfalen	67	17	25.37%
Reuß ml. V.	4	1	25.00%
Schwarzberg-Rudolfstadt	4	1	25.00%
Oldenburg	17	—	—%
Skupaj	1635	628	38.41%

— Umrl je v Odesi Aleksander A. Kočubinski, znamenit učenjak, profesor slovanske vede na tamošnjem vseučilišču.

— Najmanjša šola v vsem nemškem cesarstvu je v gradu Schaumburg, ker jo obiskuje eden sam učenec. Sedanji učitelj Hoffmann je nedavno obhajal petdesetletnico, odkar deluje na tej šoli.

— Tritisoč učiteljskih mest je izpraznjenih na Pruskem. Vzrok? Slabe plače.

— Nemška učiteljska zveza v Nemčiji šteje 111.905 članov, ki so razdeljeni na 3031 učiteljskih društev.

Z gospodarskega polja.

— Pogozdovanje Krasa. Na osmem mednarodnem kongresu na Dunaju je dež. gozdni nadzornik v Ljubljani, gosp. K. Rubbia, poročal o pogozdovanju Krasa. To poročilo je zanimivo. Rekel je med drugim: Po zakonu iz l. 1852. so se pogozdovale le one parcele, ki so jih lastniki prostovoljno v ta namen ponudili pogozdovalni komisiji. Zaraditega se je pogozdovanje vršilo brez pravega načrta, le za parado tuintam. Pozneje smo dobili zakone za pogozdovanje Krasa v tržaški okolici, na Goriškem, Kranjskem in v Istri. Pogozdovalne komisije so v Ljubljani, Trstu, Gorici in Poreču. Vsaka komisija si je napravila svoj pogozdovalni kataster. Od 60 štirj. kilometrov kraškega sveta v tržaški okolici je 1160 hektarjev določenega za pogozditev; na Goriškem od 1941 štirj. km 8281 ha; v Istri od 3661 štirj. kilom. Krasa 13.753 ha; na Kranjskem od 7466 štirj. km 3696 ha, torej je skupaj od 13.128 štirj. km Krasa določenih 26.899 ha za pogozditev. V Dalmaciji je 11.049 štirj. km kraškega sveta. Pogozditev pa se vrši jako počasi, ker so imele in še imajo mnoge občine skupne, nerazdeljene pašnike. Le posamezni lastniki skrbno varujejo nove nasade. Do konca 1906. je bilo v tržaški okolici pogozdenih 869 ha, na Goriškem 4143 ha, v Istri 1905, na Kranjskem 2378 in v Dalmaciji 10.000 ha. Sadimo največ borovca, pa tudi smreko in mecesen. Novi nasadi pa mnogo trpe po raznih mrčesih, zaradi požarov ob železnici, burje, snega in ledu, ki polomijo mnogo mladega drevja. Gozdni nadzornik Rubbia končuje svoje zanimivo predavanje s pozivom na vlado, da izdatneje podpira pogozdovanje. Dokler lastniki pogozdanih parcel nimajo dohodkov, morajo biti oproščeni vseh davkov in priklad. Potem bo mogoče pospešiti pogozdovanje.

Po sklepu lista.

Tolminsko učit. društvo. V nedeljo, 16. t. m., se je vršil izredni občni zbor Tolm. učit. društva. Pogrešali smo marsikaterega člana, ki bi se bil lahko udeležil, a ga ni bilo. Pri nas je še vedno mnogo kolegov in kolegij, ki so celo za strogo stanovske zadeve brezbrizni, češ, brez mene že opravijo.

Po otvoritvi zborovanja povzame besedo tajnik, ki očrta v kratkih besedah zgodovino boja za izboljšanje položaja učiteljstva na Goriškem. Poudarja, da se ima učiteljstvo v prvi vrsti zahvaliti krepki organizaciji, posebno dež. učit. društvu, za zadnje izboljšanje. Primerja sedanje plače z onimi drž. uradnikov in vad. učiteljev ter predlaga resolucijo za enake prejemke z drž. uradniki 4 nižjih razredov, ki je bila soglasno sprejeta. Delegatom za na Dunaj se izvoli tovariš A. Stres na Iderskem.

Končno se sklene z navdušenjem, da se odpošlje na ministrstvo brzojavna prošnja za slov. univerzo v Ljubljani.

Opozarjamo ponovno na občni zbor dne 28. t. m., ki se mora na vsak način vršiti. Če zaradi konference ne bo popoldne časa, zborujemo takoj po kosilu v lokalni, kjer bo skupno kosilo. Tajnik.

Listnica uredništva.

Na Goriško: Poročilo priobčimo prihodnjič. — 2880 K: Porabimo danes teden, ker nimamo v tej številki dovolj prostora. — V ribniški okraj: Da bi zaropotali? Sedaj še ne! Naj se prej izropočejo drugi! Pozdrav!

Učiteljska tiskarna se priporoča za tisk „Letnih poročil“.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 616. **Kranjsko.** (81) 1
Na šestrazredni ljudski šoli v Toplicah pri Zagorju se razpisuje s tem v novi učiteljski službi v stalno nameščenje. Prosilci imajo vložiti svoje prošnje uradnim putem semkaj do 3. julija 1907. Že predložene prošnje se upoštevajo. C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 10. junija 1907.

Št. 682. (83) 1
V litijskem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na vzporednici 4 razrednice v Št. Vidu pri Zatičini v začasno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim putem do 10. julija 1907. C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 16. junija 1907.

Št. 1397. (82) 1
Na trirazredni ljudski šoli v Toplicah se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se tusem vložijo do 11. julija 1907. Prošnjam za prvo stalno nameščenje naj se priloži izpričevalo državnega zdravnika o popolni fizični sposobnosti za službovanje. C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 14. junija 1907.

Št. 1121. **Goriško.** (79) 1
V sežanskem okraju razpisujem ta-le učiteljska mesta:
1. mesto višjega učitelja na trirazrednici v Lokvi in Povirju,
2. mesto višjega učitelja na dvorazrednici v Tomaju,
3. mesto učitelja-voditelja na enorazrednicah na Barki, v Kobljglavi, Koprivi, Sesljanu, Stjaku, Stomažu in v Velikemdolu,
4. mesto učiteljice na trirazrednici v Lokvi in Povirju,
5. mesto učiteljice na dvorazrednici v Brestovici in v Kostanjevici. Službeni prejemki so določeni v deželnem zakonu od dne 14. januarja 1906 dež. zak. in uk. št. 10. Pravilno opremljene prošnje naj se predlože podpisanemu uradu v dobi štirih tednov po oglasu tega razpisa v uradnem časopisu „Osservatore Triestino“.

C. kr. okrajni šolski svet v Sežani.

Predsednik: Rebek, I. r.

Josip Primožič, učitelj v Gorici, javlja v svojem in v imenu svojega sinčka Slavkota žalostno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu dopadlo poklicati k Sebi njegovo iskreno ljubljeno soprogo, oziroma mater, gospo

Anico Primožič roj. Veber

katera je dne 20. junija t. l. ob pol 5. uri zjutraj, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v 31. letu njene starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bode v soboto, dne 22. t. m. dopoldne ob 9. uri iz hiše žalosti v Zalemlogu na ondotno pokopališče.

Draga rajnica se priporoča v molitev in blag spomin.

V Zalemlogu, 20. junija 1907.

Brez vsacega posebnega obvestila. (84) 1

Zahvala.

Ker mi ni mogoče, se vsakemu posebej zahvaliti, ki so mi o slovesnosti mojega tridesetletnega učiteljevanja bodisi brzojavno bodisi pismeno čestitali, javim tem potom svojo najprejše zahvalo z iskreno željo: Bog jim plati in Bog jih usliši!

Nova Štifta pri Gor. gradu, 14. junija 1907.

(77) 1 Ivan Kelc, nadučitelj.

Vljudno vprašanje.*)

Kakor je bilo posneti iz naših časopisov, je imenoval visoki c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani definitivnim učiteljem na Bledu tovariša iz Kostanjevice. — V tozadavnem razpisu imenovane službe se je poudarjalo, da se bo oziralo v prvi vrsti na one prosilce, ki so usposobljeni za pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah. Podpisanec je bil menda edini med vsemi prosilkami in prosilci, ki je vsposobljen za tako službo, zakaj ima izpričevali dveh tečajev za obrtno-nadaljevalne šole, poučuje že tretje leto na obrtno-nadaljevalni šoli, a poleg tega se udeležuje tudi letos risarskega tečaja za obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani.

Vkljub temu ni našel milosti v očeh visokega c. kr. dež. šolskega sveta v Ljubljani.

Zaraditega si dovoljuje vljudno vprašati visoki c. kr. dež. šolski svet v Ljubljani: Imajo li izpričevala, pridobljena na raznih tečajih, prirejenih v izobrazbo učiteljev za obrtno-nadaljevalne šole, še kaj veljave ali ne? — Ali velja osebna protekcija več?!

Idrija-Ljubljana, 12. junija 1907.

Leopold Baebler, c. kr. učitelj.

*) Tiskano kot inserat.

(80) 1

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

(19) 22

Službo želi menjati definitivna učiteljica

štirirazredne dekliške šole v lepem kraju na Štajerskem, II. plačilni red, s tovarišico na večrazrednici II. plačilnega reda tudi na Štajerskem.

Ponudbe z naslovom „L. H.“ naj se pošljejo „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljano.

(Znamka za 10 v se ima priložiti.) (71) 2—2

Naprednemu in zavednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik

Zvonček

Domače ognjišče.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
V PRAGI

(20) 26—11

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživljenja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621 62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283 89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584 99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življenjskih oddelkov l. 1905	206.296 40
V vsem pa doslej	1.606.893 21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509 80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383 75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,

Gospeske ulice št. 12.

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52-25 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice števil. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
ujiju priznana najboljši, črni, medli

lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52-25

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olja proti prahu

priznana najboljša

prodaja

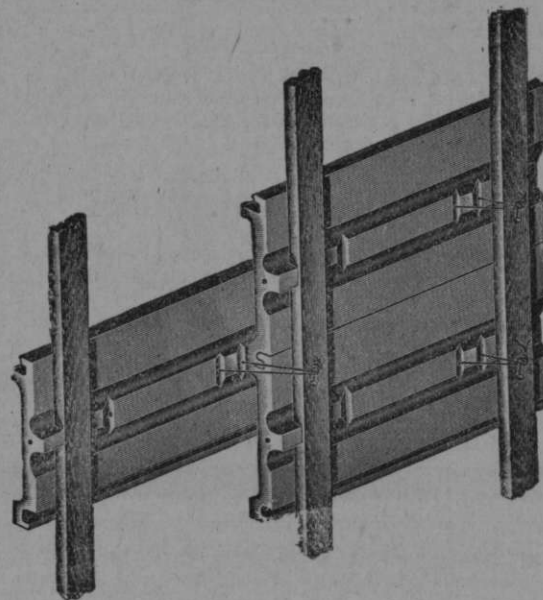
(16) 50-23

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastonj in poštnine prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalziegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno
kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prošpekte pošljemo na željo brezplačno. Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. (36) 30-17 Sprejmejo se zastopniki.

